

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 052 «Політологія»
освітньо-професійна програма «Політологія»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин
01 вересня 2023 р., протокол № 8

Голова вченої ради
Тариса СЕРГІЄНКО

Схвалено на засіданні кафедри
міжнародних відносин і
політичного менеджменту

29 серпня 2023 р., протокол № 7

Завідувач кафедри
Вікторія ЗАГУРСЬКА-
АНТОНЮК

Гарант освітньо-професійної
програми
Вікторія ЗАГУРСЬКА-
АНТОНЮК

Житомир
2023-2024 н.р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою атестації здобувачів вищої освіти є перевірка у студентів на базі отриманих у ЗВО теоретичних знань, професійних вмінь і навичок з теорії і практики застосування, компетентностей, необхідних для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Програма атестації зі спеціальності 052 «Політологія» складена на основі навчальних програм практичного спрямування в сфері юриспруденції, а саме: «Інноваційні технології в політичному менеджменті та PR», «Сучасний політико-аналітичний дискурс», «Політичний аналіз та прогнозування», «Інноваційні практики управління в органах публічної влади» «Європейська та євроатлантична інтеграція і політика національної безпеки», «Методика викладання політичних дисциплін».

Основна мета атестаційного екзамену полягає у визначенні відповідності професійної підготовки випускників спеціальності 052 «Політологія» до освітньої характеристики та рівня їх готовності до самостійної юридичної діяльності і якості засвоєння програм з вищезазначених курсів.

Екзамен проводиться в тестовій формі.

Тести готуються у відповідності до розміщеної нижче програми підготовки.

З метою забезпечення об'єктивності, кожен блок тестових завдань готується профільними викладачами в кількості, що значно перевищує необхідний мінімум та передаються до деканату. Шляхом рандомного вибору з них формується кількість блоків тестових запитань, що відповідає кількості студентів відповідного курсу.

Для встановлення відповідності тестових завдань програмі підготовки допускається зовнішнє рецензування.

**Перелік компетентностей, які мають бути перевірені
під час атестаційного екзамену**

№	Компетентності	
1	<i>Загальні</i>	ЗК 2 Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК 4 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7 Вміння виявляти, ставити та роз'яснювати проблеми. ЗК 9 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
2	<i>Спеціальні</i>	СК 1 Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації. СК 3 Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів. СК 4 Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. СК 5 Спроможність комплексно використовувати нормативну та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу. СК 9 Здатність аналізувати громадську думку, виявляти закономірності її функціонування в різноманітних сферах суспільного життя, оцінювати соціальні настрої та напрацьовувати рекомендації для прийняття рішень.

Критерії оцінювання знань

Критерії оцінювання – це система якостей, яка дозволяє реалізувати принцип єдності вимог до змісту і форми контролю рівня засвоєння знань і вмінь та їх об'єктивного оцінювання.

Шкала оцінювання

За шкалою	Атестаційний екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

**Програма підготовки блок
«Інноваційні технології в політичному менеджменті та PR»**

Тема 1. Державно-управлінські реформи у вимірі парадигми інноваційного розвитку суспільства

Вступ до навчальної дисципліни: структура та змістовні модулі.

Парадигма інноваційного розвитку суспільства.

Управлінські реформи - ключовий інструмент розвитку системи органів публічної влади.

Тема 3 Комплексний механізм державно-управлінських нововведень

Сутність, поняття та структура комплексного механізму нововведень.

Ієрархічна структура комплексного механізму нововведень для системи органів публічної влади.

Тема 4 Теоретичні основи інновацій та інноваційної діяльності

Поняття інновації, інноваційної діяльності та інноваційного продукту

Класифікація та функції інновацій

Характеристика інноваційного процесу

Тема 5 Поняття управлінських інноваційних практик та їх класифікація

Поняття управлінських інноваційних практик.

Класифікація управлінських інновацій.

Тема 6 Основи управління інноваційними проектами

Історія управління проектами

Фази життєвого циклу інноваційного проекту

Структура і оточення проекту

Тема 7 Управління плануванням і реалізацією інноваційного проекту

Планування проекту як складова управління інноваційними проектами.

Планування проекту як складова управління інноваційними проектами.

Управління реалізацією та моніторинг виконання проекту.

Тема 8 Інноваційні методи та процедури і сфери їх застосування

Аутсорсинг як новітній інструмент управління. Види аутсорсингу.

Бенчмаркінг як альтернативний метод стратегічного планування.

Реінжиніринг як комплексна процедура розробки управлінських процесів

Тема 9 Електронне урядування як інноваційна практика в інформаційно-технологізованій суспільно-політичній системі

Моделі електронного урядування.

Методи успішного впровадження е- урядування

Кадрово-управлінські аспекти впровадження та функціонування електронного урядування.

Інформаційні джерела блоку:

1. Горбань Ю., Бондар І. Формування державної політики в сфері інноваційної діяльності. К.: Ліра-К, 2017. 280 с.
2. Мармаза О.І. Інноваційний менеджмент. Х.: ТОВ «Планета-принт», 2017. 197с. Режим доступу: <http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/20.pdf>.
3. Пойда-Носик Н.Н., Черленяк І.І. Управління інноваційними проектами: навч. посібник: Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2017. 360 с. Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/17290/6/UI_posibnyk_2016.pdf.
4. Попов С.А. Інноваційний розвиток системи органів публічної влади: стратегічний підхід : монографія / С.А. Попов. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 386 с.
5. Попов С.А., Панченко Г.О. Інноваційний розвиток системи органів публічної влади: стратегічний підхід : навч. посіб. / С. А. Попов, Г. О. Панченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2018. 220 с.
6. Сухонос В. Державне правління: еволюція сучасних форм. К.: Університетська книга, 2019. 310 с.
7. Шубін С. Політичний маркетинг. Миколаїв: Іліон, 2019.
8. Яковлев А.І. Методика визначення ефективності інвестицій, інновацій, господарських рішень в сучасних умовах. Вид. 2-е, переробл. і доп. Х: вид-во «Підручник НТУ «ХПІ», 2017. 100 с.
9. Ani Matei, Razvan Bujac Innovation and public reform Access mode: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567116302787>.

Програма підготовки блок «Сучасний політико-аналітичний дискурс»

Тема 1. Проблеми визначення предметного поля політичного аналізу та моделі фахівця – аналітика.

Політичний аналіз у політичній практиці та системі політичних наук.

Проблеми й перспективи інституціоналізації політичної аналітики в процесі формування системи державного управління й місцевого самоврядування України.

Типи аналітики та суб'єктів аналітичної діяльності у сфері політики

Тема 2. Політичний аналітик: роль і статус

Політичний аналіз, інформаційно-аналітичне консультування й політична експертиза як професія.

Рольові позиції професійного політичного аналітика.

Політологічний аналіз і політичні технології в різних сферах суспільно-політичного життя.

Кількісний і якісний аналіз політики.

Тема 3. Місце й роль сучасного політичного аналізу в державному управлінні й місцевому самоврядуванні України

Основні цілі, об'єкт і предмет політичного прогнозування, політичного консультування й політичної експертизи в державному управлінні й місцевому самоврядуванні України.

Політична аналітика в державному управлінні й місцевому самоврядуванні як системне явище: процедури, методики, технології й результати.

Проблематика експертно-аналітичної діяльності та перспективи її розширення.

Тема 4. Поняття, принципи, основні методи і суб'єкти політичної аналітики

Поняття «політичний аналіз» і «аналіз політики» і властиві їм методики аналізу.

Характеристика основних різновидів аналітики та аналітичних продуктів.

Типологічні характеристики суб'єктів аналітичної діяльності у сфері політики: аналітичні центри, вищі навчальні заклади, аналітичні управління, директорати

Тема 5. Аналітично-експертне середовище осмислення політики: систематизація світового і вітчизняного досвіду аналітичної роботи

Специфіка функціонування експертно-аналітичного середовища.

Типи, інструментарій та принципи експертно-аналітичної діяльності.

Проблематика експертно-аналітичної діяльності та перспективи її розширення.

Напрями аналітичного визначення ключових проблем європейської інтеграції України.

Тема 6. Аналітичні центри сучасності

«Фабрики думок» і розвиток соціальної інженерії.

Класифікація «фабрик думок».

Аналітичні центри на пострадянському просторі.

Методика роботи «фабрики думок».

Тема 7. Інформаційно-аналітична та прогностична діяльність у структурі політичного аналізу

Структура процесу вироблення, прийняття та реалізації політичного рішення.

Інформаційне забезпечення процесу вироблення, прийняття та реалізації політичного рішення.

Основні методики ситуаційного політичного аналізу: системний аналіз, івент-аналіз, причинно-наслідковий аналіз, SWOT-аналіз.

Групові методи експертного оцінювання.

Тема 8. Основні засади політичного прогнозування

Політичне прогнозування. Передбачення, пророкування та припис. Політичний прогноз як ймовірнісне судження. Нормативний і пошуковий політичний прогноз. Оперативний, короткостроковий, середньостроковий, довгостроковий та далеkestроковий прогнози.

Методика прогностичного аналізу. Сценаріотехніка перспективного аналізу.

Політичний ризик: концептуалізація поняття. Ризик як атрибут політики.

Структура політичного ризику.

Застосування інструментарію політичного аналізу при дослідженні політичного ризику.

Тема 9. Прогнозування політичних криз

Поняття кризи як політичного феномену.

Інституційні кризи (парламентські, урядові, кризи місцевого самоврядування) та їх прогнозування.

Системні кризи (легітимаційні, аксіологічні, комунікаційні) як чинник розвитку політичної системи та їх прогнозування.

Прогнозування нестабільності та кризовості у політичній системі.

Тема 10. Політичні події й ситуації як об'єкти політичного аналізу

Поняття політичної події та її складові за Ч. Маклеландом і Е. Азаром.

Поняття політичної ситуації та еволюція ситуаційного аналізу.

Складові компоненти політичної ситуації та основні види аналізу політичної ситуації.

Аналіз факторів зовнішнього середовища ситуації.

Івент-аналіз та SWOT – аналіз як методи аналізу політичних подій і ситуацій.

Тема 11. Соціально-політичні проблеми як об'єкти політичного аналізу

Поняття «проблема» у концепціях Б. Хогвуда і Л. Ганна.

Основні фактори, що впливають на формулювання проблеми

Пошук і визначення потенційних проблем.

Тема 12. Публічні політичні рішення як ключовий об'єкт політичного аналізу

Поняття публічного політичного рішення та основні підходи до його аналізу.

Найвідоміші схеми процесу прийняття політичних рішень.

Проблеми комплексного підходу в прийнятті публічних політичних рішень.

Тема 13. Методи розробки та прийняття публічних політичних рішень

Експертні оцінки: сутність, види й типи.

Технології, методи й рівні експертних оцінок.

Метод Дельфі.

Метод паттерн.

Інформаційні джерела блоку:

1. Zuckerman A.S. Doing Political Science: An Introduction to Political Analysis. – Routledge, 2019. – 208 p.
2. The Oxford Handbook of Contextual Political Analysis (Oxford Handbooks of Political Science). – Oxford University Press, 2006. – 882 p.
3. Kantola J., Lombardo E. Gender and Political Analysis. – New York: Red Globe Press, 2017. 254 p.
4. Ключник Р. М. Політичний аналіз. Політична кризологія : навч. посіб. – Дніпро: Ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2019. –83 с.
5. Яковлев М. В. Концептополя політичної аналітики як прикладної політологічної дисципліни / М. В. Яковлев, А. І. Суслов, С. Ф. Шулімов // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. – 2019. – Вип. 26. – С. 194-203.
6. Боднар І. Р. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах : підручник; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. унту, 2018. 279 с.

Програма підготовки блоку «Політичний аналіз та прогнозування»

Тема 1. Сутність й особливості політичної аналітики як прикладної галузі політичної науки

Політичний аналіз як особлива галузь політичної науки.

Політичний аналіз як єдина дослідницька основа всіх прикладних субдисциплін (широке значення).

Політичний аналіз як прикладна дисципліна, що формулює основні вимоги вивчення конкретних проблем, пошуку їх найбільш прийнятних рішень і визначення необхідних для цього технологічних засобів і прийомів діяльності (вузьке значення).

Сфери політичного аналізу: polity, politics, policy. Фундаментальний рівень політичного аналізу (аналіз політики як polity – political analysis). Метаприкладний рівень політичного аналізу (аналіз політики як politics – political analysis). Прикладний політичний аналіз (аналіз політики як policy – policy analysis).

Структурні особливості політичного аналізу: орієнтація на клієнта; прикладна орієнтація; орієнтація на вирішення гостроактуальних проблем.

Політична аналітика як професійна діяльність.

Тема 2: Політичне прогнозування: поняття, сутність, види.

Поняття політичного прогнозу.

Політична прогностика як теорія і методологія розроблення прогнозів, дослідження динаміки та перспектив розвитку соціально-політичних процесів.

Прогнозування як процес, що передуює розробленню планів, програм, проектів. Джерела інформації про майбутнє.

Політичне прогнозування як спеціальне наукове дослідження політичних процесів, явищ, подій, внаслідок яких з одних, уже відомих про минуле і сьогодення даних одержують інші дані – уявлення про можливі стани прогнозованих політичних об'єктів.

Функції політичного прогнозування. Типи політичних прогнозів. Класифікація прогнозів за часовим параметром.

Тема 3. Суб'єкти політичного аналізу та прогнозування

Споживачі та виконавці політичного аналізу та прогнозування. Споживачі політичного аналізу: безпосередні, опосередковані.

Політичні експерти як продуценті політичного аналізу. Типи продуцентів політичного аналізу

Поведінкові типи репрезентантів інформаційного продукту політичного аналізу: політичний спікер; політичний оглядач; політичний консультант.

Класифікація експертних інституцій (за П. Діксоном, Л.Палом, Д.Веймером та А. Вайнінгом). Класифікація аналітичних центрів. Типи недержавних аналітичних центрів: «мозкові трести» (brain trusts), «фабрики думки» (think tanks).

Становлення та розвиток аналітичного сегменту громадянського суспільства. «РЕНД Корпорейшн» як модельний прототип сучасних аналітичних центрів

Ринок політичного аналізу як середовище функціонування аналітичних центрів. Участь аналітичних центрів у деліберативному процесі. Функції сучасних аналітичних центрів.

Тема 4: Ситуаційна аналітика як базовий напрям політичного аналізу та прогнозування

Сутність ситуаційного політичного аналізу. Поняття «політичної ситуації», її основні характеристики. Різниця та співвідношення між «політичною ситуацією» та «політичною подією». Класифікація політичних ситуацій та подій.

Поняття, переваги і недоліки загального аналізу політичної ситуації. Рівні загального аналізу політичної ситуації. Структура аналізу політичної ситуації. Порядок та основні етапи аналізу політичної ситуації.

Івент-аналіз як прикладна методика ситуаційного аналізу. Етапи івент-аналізу. «Ланцюг опису» івент-аналізу: політична ситуація – події – середовище – учасники (їхні ресурси, інтереси, взаємозв'язки) – обмеження діяльності – цілі й завдання (критерії успіху/неуспіху) – альтернативні рішення – сценарії й прогнози – стратегія дій.

Тема 5: Системний аналіз розстановки політичних сил в суспільстві

Методика системного аналізу. Понятійний апарат системного аналізу: система; елемент; структура; мета системи; функція; зворотний зв'язок.

Основні поняття причинно-наслідкового аналізу. Види причинно-наслідкових зв'язків

Види системного аналізу. Етапи системного аналізу.

Прикладний вимір системного аналізу розстановки політичних сил в суспільстві

Тема 6. Соціологічні дослідження у політичному аналізі: підходи та методи.

Кількісні та якісні методи: історична ретроспектива. Загальна методологія прикладного соціологічного дослідження.

Види соціологічного дослідження. Методика, техніка, процедури. Основні етапи дослідження. Критерії вибору адекватних методів дослідження (ревалентність, співвідношення витрат та ефективності). Кількісний та якісний аналіз. Інтерпретація результатів.

Тема 7. Методики прогностичного аналізу в політичному процесі

Прогностичний аналіз і прогностична діяльність.

Методика політичного прогнозування: 1) передпрогнозна орієнтація (програма дослідження); 2) побудова початкової (базової) моделі прогнозованого об'єкту прогнозування (методами системного аналізу); 3) збирання даних прогнозного фону (методами івент-аналізу); 4) побудова

динамічних рядів показників; 5) побудова серії гіпотетичних (попередніх) пошукових моделей (методами пошукового аналізу); 6) оцінка достовірності, точності, обґрунтованості (верифікації) прогнозу – уточнення гіпотетичних моделей (методами експертного опитування); 7) вироблення рекомендацій для прийняття рішень (на основі зіставлення пошукових і нормативних моделей); 8) експертиза розробленого прогнозу та сформульованих на його основі рекомендацій, їх доопрацювання з урахуванням обговорення і передача замовнику; 9) повернення до початкового етапу – передпрогнозної орієнтації на основі зіставлення матеріалів вже розробленого прогнозу з новими даними прогнозного фону для нового циклу прогнозування.

Політичне моделювання. Поняття моделі. Види політичної моделі: модель політичного простору, модель політичного ринку та інш.

Сценарний аналіз як прикладний метод політичного прогнозування: види, технології, результати.

Тема 8. Оцінювання як напрям політичної аналітики.

«Три хвили оцінювання» (за Г. Вольманом): перша (1960 – початок 1970-х рр.); друга (середина 1970 – початок 1980 рр.); третя (1980 – початок 1990 рр.).

Класи традиційних методів оцінювання. Аспекти оцінювання процесів політики. Методи оцінювання: аналіз вигід-витрат; аналіз витрат і результативності. методика «планування – програмування – бюджетне фінансування» (ППБ).

Прагматичний аналіз як напрямок оцінювання процесів політики. Поняття прагматичного аналізу: ефективність; результативність; оцінка. Етапи прагматичного аналізу

Аксіологічний аналіз як напрямок оцінювання процесів політики. Цінність як центральне поняття аксіологічного аналізу. Етапи аксіологічного аналізу.

Тема 9. Групові методи оцінки політичної ситуації

Групові експертні оцінки як напрямок оцінювання процесів політики. Види групових експертних оцінок.

«Брейнстормінг» як метод очної експертизи. Етапи «брейнстормінгу».

Метод Дельфі як метод заочної експертизи. Роль спеціальної організаційної групи в експертному опитуванні за методом Дельфі. Цикл опитування за методом Дельфі.

Метод ПАТТЕРН (Planning Assistance Through Technical Relevance Number) як метод заочної експертизи. Етапи методу ПАТТЕРН.

Тема 10. Прикладна інформаційно-аналітична діяльність як складова політико-управлінського процесу

Політико-управлінський процес: цикли, фази, компоненти. Спонтанна політична активність і керовані дії. Основні фази політико-управлінського циклу: 1) аналіз ситуації; 2) прийняття рішення; 3) політико-управлінський вплив.

Місце політичного аналізу в структурі прийняття політичних рішень.

Еволюція змісту поняття «інформація». Інформаційний підхід щодо політичних досліджень. Вимоги до інформації в політичній аналітиці.

Стандартні умови інформації в політичній аналітиці. Класифікація інформації. Аналітичні можливості зведених даних. Класифікація інформації. Режими збирання даних: пакетний, фокусний, постійний (моніторинговий). Види моніторингу інформації: контроль проблематики; тотальний контроль.

Інформаційний масив і банк даних. Цільові функції банку даних: інформаційно-пошукова, інформаційно-логічна. Поняття інформаційних технологій (ІТ). Види ІТ: інформаційно-аналітичні (ІАТ), інформаційно-прогнозні (ІПТ). «Data Mining»: поняття, призначення, техніка. Алгоритм включення інформації й знання про політику в структуру політичного аналізу.

Тема 11. Контент-аналіз як прикладний метод вивчення політичної інформації.

Контент-аналіз як метод кількісного та якісного вивчення змісту політичної інформації. Об'єкт контент-аналізу: документи державних органів, політичних партій, рухів, блоків, тексти виступів політичних лідерів, газетні та журнальні публікації.

Етапи та методика контент-аналізу. Обсяг та межі досліджуваного матеріалу. Формування алгоритму обробки інформації.

Тема 12. Інформаційно-аналітичний продукт: призначення, основні види та вимоги оформлення

Поняття інформаційно-аналітичного продукту. Види інформаційно-аналітичних документів: довідка, аналітична записка, оглядова записка, рекомендації, програма. Основні принципи складання інформаційно-аналітичного продукту. Основні прийоми складання інформаційно-аналітичного продукту.

Структура типового інформаційно-аналітичного продукту (на прикладі аналітичної записки).

Інформаційні джерела блоку:

1. Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Політологія: підручник. Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2017. 180 с.
2. Гелей С., Рутар С. Політологія. К.: ЦНЛ, 2019. 348 с.
3. Гетьманчук М.П., Гетьманчук П.М., Ільницька У.В., Луцишин Г.І., Пасічний Р.Я., Турчин Я.Б. Політологія: у схемах, таблицях, визначеннях. К.: Львівська політехніка, 2020. 272 с.
4. Литвин А. В., Магда Є. В., Смола Л. Є., Фісенко Т. В. Політичне консультування як феномен масових комунікацій. Харків : Факт, 2017. 200 с.
5. Неліпа Д. Системний аналіз в політології. К.:ЦНЛ, 2019. 304 с.
6. Скрипникова Л., Тутік Л., Гринчак М. Політологія. К.: ЦНЛ, 2019. 272с.
7. Требін М. П. Соціально політичні студії: навч. посіб. Харків: Право, 2017. 696 с.
8. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія. К.: ЦНЛ, 2019.

**Програма підготовки блок
«Інноваційні практики управління в органах публічної влади»**

Тема 1. Державно-управлінські реформи у вимірі парадигми інноваційного розвитку суспільства

Вступ до навчальної дисципліни: структура та змістовні модулі.

Парадигма інноваційного розвитку суспільства.

Управлінські реформи - ключовий інструмент розвитку системи органів публічної влади.

Тема 2. Комплексний механізм державно-управлінських нововведень

Сутність, поняття та структура комплексного механізму нововведень.

Ієрархічна структура комплексного механізму нововведень для системи органів публічної влади.

Тема 3. Теоретичні основи інновацій та інноваційної діяльності

Поняття інновації, інноваційної діяльності та інноваційного продукту

Класифікація та функції інновацій

Характеристика інноваційного процесу

Тема 4. Поняття управлінських інноваційних практик та їх класифікація

Поняття управлінських інноваційних практик.

Класифікація управлінських інновацій.

Тема 5. Основи управління інноваційними проектами

Історія управління проектами

Фази життєвого циклу інноваційного проекту

Структура і оточення проекту

Тема 6. Управління плануванням і реалізацією інноваційного проекту

Планування проекту як складова управління інноваційними проектами.

Планування проекту як складова управління інноваційними проектами.

Управління реалізацією та моніторинг виконання проекту.

Тема 7. Інноваційні методи та процедури і сфери їх застосування

Аутсорсинг як новітній інструмент управління. Види аутсорсингу.

Бенчмаркінг як альтернативний метод стратегічного планування.

Реінжиніринг як комплексна процедура розробки управлінських процесів

Тема 8. Електронне урядування як інноваційна практика в інформаційно-технологізованій суспільно-політичній системі

Моделі електронного урядування.

Методи успішного впровадження е- урядування

Кадрово-управлінські аспекти впровадження та функціонування електронного урядування.

Інформаційні джерела блоку:

1. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями: міжнародні документи від 07.02.1992 р., 25.03.1957 р. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
2. Петрова Р. А. Політологія Європейського Союзу. Х.: Політологія. 2019. 442 с.
3. Політологія Європейського Союзу (в питаннях та відповідях) : навч.-довід. посіб. / [Т. М. Анакіна, Т. В. Комарова, О. Я. Трагнюк, І. В. Яковюк та інш.] за заг. ред. І. В. Яковюка. Вид. 2-ге, випр. Харків: Політологія, 2020. 174 с.
4. Сироїд Т. Л. Основи права Європейського Союзу. Харків: Політологія. 2020. 590 с.
5. Яковюк І. В. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу : монографія / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. К. : Ред. журн. "Політологія України"; Х. : Політологія, 2013. 208 с.
6. Яковюк І. В. Політологія Європейського Союзу. Нормативні матеріали. Харків: Політологія. 2019. 500 с.
7. Яковюк І. В. Політологія Європейського Союзу: основи теорії. Харків : Політологія. 2019. 360 с.

Програма підготовки блок «Європейська та євроатлантична інтеграція і політика національної безпеки»

Тема 1. Сутність ідеї євроінтеграції

Практична природа євроінтеграції та поняття європейських цінностей.
Євростандарти та проблема вибору для України
Міфи євроінтеграції

Тема 2. Історія європейської інтеграції

Становлення європейської ідеї: від античності до середньовіччя
Євроінтеграційна ідея від XVI до кінця XIX ст.
Ідеї щодо об'єднання Європи Європейський у першій половині
XX ст.

Тема 3. Створення та еволюція ЄС

Перший етап західноєвропейської інтеграції 1950-1969р.р.
Другий етап європейської інтеграції (1970–1985 рр.)
Третій етап європейської інтеграції (1985–2004 рр.)
Четвертий етап європейської інтеграції (2004–2020 р.р.)

Тема 4. Механізми європейської взаємодії

Європейська Конституція та право Європейського Союзу
 Органи управління ЄС
 Бюджет ЄС
 Європейський валютний союз
 Політика ЄС в різних секторах економіки
 Захист прав людини в ЄС

Тема 5. Україна та ЄС: основи співробітництва

Критерії членства та умови вступу ЄС
 Стан та перспективи інтеграції України до ЄС
 Політика ЄС щодо України

Тема 6. Виникнення та еволюція Північно-Атлантичного альянсу

Історичні передумови створення та формування НАТО
 Етапи розширення та поглиблення співпраці в рамках організації
 північноатлантичного договору
 Трансформація НАТО на межі XX і XXI ст.

Тема 7. Структура та основи функціонування НАТО

Структура управління НАТО і механізм прийняття рішень
 Збройні сили та витрати на оборону НАТО
 Сутність та значення інститутів партнерства та діалогу між НАТО і
 країнами, що не є членами НАТО
 Сучасна безпекова доктрина НАТО

Тема 8. Україна - НАТО: стан, проблеми та перспективи взаємовідносин

Правові чинники вступу України до НАТО
 Основні етапи розвитку взаємовідносин між Україною та НАТО
 Критерії членства в НАТО та соціально-політичні наслідки вступу
 України до НАТО

Тема 9. Участь України в інших міжнародних організаціях

Україна – ООН
 Україна – СОТ
 Україна – МВФ
 України – ОЧЕС
 Україна – ГУАМ
 країни - ЦЕІ
 України та інші міжнародні організації

Тема 10. Виникнення та розвиток концепції сталого розвитку

Визначення та історія формування концепції сталого розвитку
 Складові та принципи сталого розвитку

Фактори ризику та шляхи розв'язання проблем переходу до сталого розвитку

Тема 11. Цілі сталого розвитку як інтеграційна складова розвитку людства

Цілі та завдання сталого розвитку в соціальній сфері

Цілі та завдання сталого розвитку в економічній сфері

Цілі та завдання сталого розвитку в екологічній сфері

Тема 12. Україна на шляху реалізації цілей сталого розвитку

Нормативне забезпечення реалізації цілей сталого розвитку в Україні

Виклики на шляху розвитку України: від ЦРТ до ЦСР (2000–2015 роки)

Цілі сталого розвитку України: реалізація та проблеми

Інформаційні джерела блоку:

1. Овчаренко О. Історія європейської інтеграції: навчальний посібник / Овчаренко О., Сухушина О., Земзюліна Н. – Черкаси: Вертикаль, 2021. – 302 с.
2. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с.
3. Концепт «Європа» : навчальний посібник / А. В. Ващенко, В. М. Гаврилов, В.О. Дятлов і др. – Чернігів : ДеснаПоліграф, 2018. – 296 с.
4. Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольський, Є. М. Безсонов, Г. В. Непеїна, Д. О. Крисінська, Н. А. Сербулова. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 160 с.
5. Кордон М. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Микола Володимирович Кордон ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 171 с.
6. Європейська та євроатлантична інтеграція: навч. посібник / видання 2-ге / [О.В. Баула, Т.В. Божидарнік, Т.М. Вісіна, Н.М. Галазюк, О.М. Зелінська, О.Я. Кравчук, П.Я. Кравчук, Л.В. Корольчук, О.М. Лютак, Т.Л. Никитюк, Л.В. Савош, О.А. Урбан] за заг. ред. О.М. Лютак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 376 с.
7. Мандрагеля В. А. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця: посібник / за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої. – Київ, 2016.
8. Матюшенко І. Ю. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції: нав. пос. / І. Ю. Матю- шенко, С. В. Беренда, В. В. Резніков. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 504 с.
9. Європейська інтеграція [текст] навч. посіб. / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенко ; [М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко, І. І. Д'яконова та ін.]. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 344 с.
10. Ukraine – European Union: From Partnership Towards Association. The Ukrainian Yearbook of the European Integration Studies. II. – Lutsk, Teren, 2019. – 428 p.

Програма підготовки блок «Методика викладання політичних дисциплін»

Тема 1. Концептуальні підходи методики викладання політичних дисциплін у закладах вищої освіти.

Предмет і завдання методики викладання політичних дисциплін у вищій школі. Методика викладання політології як наука про цілі, принципи, форми, методи і засоби викладання науково-політичних знань. Освітньо-кваліфікаційні рівні, професійно-кваліфікаційні характеристики, освітньо-професійна програма та державні стандарти освіти. Професійна діяльність педагога в організації навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти. Педагогічна майстерність. Особисті якості педагога у вищій освіті. Професійні деформації в педагогічній діяльності. Закон України «Про вищу освіту».

Тема 2. Компетентнісний підхід як базовий у методиці викладання.

Болонський процес: зміст та основні принципи. Зміст понять «компетенції» та «компетентності». Типовий склад загальних компетенцій. Компетенції Державного стандарту зі спеціальності 052 «Політологія». Національна рамка кваліфікацій. Якість вищої освіти і глобалізаційні процеси. Болонський процес в Україні.

Тема 3. Методи та засоби навчання в ЗВО.

Сутність методів навчання. Загальна характеристика основних методів навчання. Активні та пасивні методи навчання. Традиційні та інноваційні технології навчання: види та загальна характеристика. Функції навчання (пізнавальна, навчальна, установча (методична), контролююча, виховна). Засоби навчання політологічним дисциплінам: навчальна, наукова і методична література, першоджерела, фактичний матеріал, наочні засоби, технічні засоби навчання; публіцистика. Комплексне використання технічних засобів на проблемному навчання у спеціалізованих аудиторіях.

Тема 4. Інноваційні технології навчання.

Проблемні лекції як інноваційна технологія навчання. Особливості застосування методів проблемного навчання в навчальному процесі з політології. Робота в малих групах як метод активізації роботи здобувачів. Семінари-дискусії при викладанні політичних дисциплін. Рольова гра як метод навчання політології. Вимоги до рольових ігор. Ділова гра: специфіка та умови застосування. Види ділових ігор. Кейс-метод при викладанні політичних дисциплін, класифікація кейсів.

Тема 5. Технологія дистанційної освіти.

Сутність та специфіка дистанційного навчання: гнучкість, модульність, паралельність, віддаленість, асинхронність. Дистанційні курси у системі підготовки та перекваліфікації кадрів. Компоненти дистанційного навчання політичним дисциплінам. Основні форми дистанційного навчання. Технології

викладання онлайн. Загальна характеристика освітніх онлайн-платформ. Переваги та недоліки онлайн-освіти.

Тема 6. Технологія і техніка підготовки та проведення лекцій.

Роль і місце лекцій у методиці викладання політичних дисциплін у вищій школі. Переваги і недоліки лекції. Види академічних лекцій. Методика підготовки лекції. Структура лекції. Методи читання лекцій: проблемний, діалогічний, наочності, пошуку помилок, запитань і відповідей та ін. Форми контролю якості лекцій.

Тема 7. Методика організації та проведення семінарських занять з політичних дисциплін.

Семінарські заняття як форма організації навчання. Функції семінарського заняття. Види і методика підготовки та проведення семінарських занять. Методика складання плану семінарського заняття та основні вимоги до нього. Елементи структури семінару. Прийоми активізації пізнавальної діяльності студентів на семінарі. Дискусія як ефективний метод проведення занять з політичних дисциплін. Загальні та індивідуальні завдання на семінарські заняття з політичних дисциплін. Методичне забезпечення підготовки до семінарських занять здобувачів.

Тема 8. Організація контролю політологічних знань здобувачів.

Функції і види контролю знань здобувачів вищої освіти. Складові частини контролю. Функції контролю. Поточний та семестровий контроль. Методи контролю знань. Рейтингова система. Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти. Критерії оцінювання якості проведення семінарських занять. Критерії оцінювання якості проведення іспитів і заліків. Методичне забезпечення контролю і оцінки знань здобувачів.

Тема 9. Організація самостійної роботи здобувачів.

Сутність та головна мета самостійної роботи здобувачів. Організація самостійної роботи студентів у навчанні політичним дисциплінам. Вимоги до організації самостійної роботи. Основні елементи самостійної роботи здобувачів. Форми і види самостійної роботи здобувачів. Навчальна самостійна робота та її види. Вивчення навчальної і наукової літератури як вид самостійної роботи. Формування у студентів навичок самостійної роботи з книгою. Напрями удосконалення самостійної роботи здобувача. Контроль самостійної роботи здобувача. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

Тема 10. Організація науково-дослідницької роботи здобувачів.

Зміст та особливості науково-дослідницької роботи здобувачів. Участь у роботі теоретичних конференцій, наукових гуртків і проблемних груп, написання рефератів, конкурсних, курсових і дипломних робіт як види науково-дослідницької роботи здобувачів. Методика написання курсової та дипломної роботи з політології. Робота над наявною літературою та іншими джерелами

інформації. Керівництво, планування та облік науково-дослідної роботи здобувачів.

Інформаційні джерела блоку:

1. Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-професійна програма вищої освіти «Політологія». 2021. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2021/03/19/052%20Politologia_mahistr_16_04_21.docx

2. Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014 № 37-38, ст.2004. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

3. Кочубей А. В., Якубовська С. С. Педагогіка та методика викладання у вищій школі. Рівне: НУВГП, 2017. 293 с.

4. Політична освіта в Україні: стан і перспективи удосконалення. Київ: Видавництво «Заповіт», 2019. 146 с. https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_Politychna_osvita.pdf

5. Сушко А. І., Кормич А. І., Краснопольська Т. М. Методика викладання політології: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів; НУ «ОЮА»; каф. політ. теор. Одеса, 2022. 56 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.19104> .

6. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб., Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с. https://cpsm.kpi.ua/Doc/pvsh_lek_phd.pdf